

نوروز و آداب «تکریم به بزرگترها»

نوروز آیینی است که نه تنها در ایران بلکه در کشورهای دیگر جهان نیز برگزار می‌شود. ترکمنستان، تاجیکستان، جمهوری آذربایجان، افغانستان، قزاقستان، قرقیزستان، ازبکستان و چندین کشور دیگر مراسم این جشن را با آداب و رسوم خودشان برگزار می‌کنند و در شادمانی نو شدن زمین شریک می‌شوند.

چند روز دیگر به پایان سال ۱۳۹۹، بیشتر باقی سال، قرن هم به پایان خود می‌رسد. بدین بهار، سال نو و قرن هم نو می‌شود. فرارسیدن...

داستان‌ها و روایات تاریخی بسیاری وجود دارد. و‌های اسطیری از جمله شاهنامه فردوسی و شید نخستین پادشاه روی زمین بر می‌گردد. این‌ها؛ نوروز، روزی است که آفتاب در برج ثبات و خورشید روی مدار استوا قرار می‌گیرد. شب با هم برابر می‌شوند و طول‌تول در تمام ساعت می‌باشد. این‌ها نشانه روز اول فروردین خواب زمستانی بیدار و زندگی روز در زمین آغاز یارانی‌ها از جایگاه بسیار مهمی برخوردار است. و قبل از آن به استقبال نوروز می‌روند و خود را آماده می‌کنند تا آن جشن بگیرند. نوروز در باستانی، جزو اعیاد مهم محسوب می‌شود که اهمیت دارد و دارای آداب و رسوم خاصی است. میراث با تغییرات بوده ولی اصالت آن هنوز هم این آداب و رسوم عابرند از:

ی خانه و فرش و گلیم، جنب و جوش برای
از می شود و با نزدیک شدن به روزهای پایانی
و خرید شیرینی و آجیل و تهیه و تدارک سفره
د.

چیدمان قرآن، آینه، سبزه، ماهی قرمز، سکه، مرغ و... که هریک به نشانه و نمادی خاص در سفره هفت سین قبل از آغاز سال نو تا پایان و هنگام تحویل سال همه اعضای خانواده در نشینند و برای یکدیگر خوشی و شادمانی و

اسم نیز هنوز هم مورد استقبال است و اعضای نو و آراستن خود گرد هم جمع می‌شوند. دیگر رسم‌های قدیمی در نوروز دادن عیدی و از قبل اسکناس را به نشانه تبرک لای قرآن سال به کوچک‌ترها هدیه می‌دهند. گاهی اوقات دیگری رد و بدل می‌شود.

ب و رسوم سال نو که مردم ایران زمین بدان بزرگان خانواده و تکریم آنان است. این رسم باب و رسوم مهم است. دیدار از پدربزرگ ها و و دیگر اعضای بزرگ فامیل دایی، عمو، خاله باب و رسوم است.

موری است که خانواده‌ها در این ایام به همراه
 اب می‌کنند و باور دارند پس از سفر در سال نو
 می‌کنند.

ن جهان با پاندمی کرونا روبه‌روست در کشور بسیاری از آداب و رسوم نظیر دید و بازدیدها، روبه‌رو شد. بسیاری از دید و بازدیدها محدود گرفتند و در خانه‌های خود ماندند. امسال نیز اشت و در شرایطی قرار داریم که همچنان با

گرفتارن مواجه هستيم و به نظر مي رسد همچنان
طبيد ديد يازديد و سفر كردن پرهيز نماييم.
در جديد قرار داريم ضرورت دتا كه همچا
بهداشتهاي را ارايت كنيم تا بتوانيم همكاي
و توصيفي ها كادر درمان در معرض خطرات
و بويژه گروه بزرگسال و سالمندان در خانواده
ها دارند. بهتر است در اين روزهاي پاياني سال
گريه ها و عريزان سالمند در خانواده را داشته
تحت كنشيدن و بنابر عادت هاي قبل خود.
فرزندان و اعضاي خانواده به ديدنشان بيابند.
به امكان سفر به امكان تفريحي و زيارتي براي
بپذيرد ولي لازم است تا آنها را تنها نگذاريم،
نكات بهداشتي به ديد و بازديدشان در بيوه
راهم نماييم، استرس و اضطراب را از ايشان
ست جسمي چون ورزش سبك، تغذي سالم
توجه نشان دهيم، تردد كمترى در منزل آنها
ساان هم نگذاريم، تماس هاي تلفني تصويري،
برى سرگرم كننده، عكس و فيلم هاي متنوع
و فرزندان و نوه هاى جمله رايي است كه
كم كم صاى پاى بهار مي آيد.

از تحسین انسان محلی تا
نفوید انسان جهانی

انسان مدرن شده و مصرف‌گر در جهان پیچیده سرمایه‌محور امروز آنچنان خود را در تاروپودهای امور روزمره هدایت‌شده اسیر کرده که این امور اجازه نمی‌دهد انسان ذاتاً به آزادی، خود را از قید و بند این تارهای خودبافته دگر ساخته‌ها سازد. هرچند، در دنیای جدید، انسان، در عبور از محاسن سنت‌محور گذشته به مدنیت،

امروز می‌خواهد در راه پیشرفت با عقلانیت انسان محور قدم بزند، اما چنانچه این حرکت همراه با تعقل و تفهم نباشد، ذات انسان‌ها را از بنیان و ریشه فرهنگی خود می‌سازد و پنجره‌های علقه‌های هیجانی و فرهنگی آنها را با هم، یک‌سوز و بی‌پیشینیان باز می‌سازد و دیگری می‌پندد. حال اگر انسان بر این باشت تا دنیای جدید پیوندهای فرهنگی خویش را در زیست روزمره خود نگاه دارد و زندگی‌ای حکیمانه و معنوی داشته باشد، لاجرم باید به هویت خویش بازگردد. باز آفرینی سنت‌های ریشه‌داری که به حافظه تاریخی انسان چاره‌جوی داده و امنیت مناسک و آیین‌های فرهنگی - ملی جایگاه مهمی در حفظ هویت انسان مدرن، پیوستگی او با پیشینیان و همچنین همبستگی با مردمان جامعه امروز دارد. مناسک نوروزی و بزرگداشت سنت‌ها و آیین‌های آن در هر سال شمسی، یکی از تأثیرگذارترین کنش‌ها در منجم‌سازی مردمان این سرزمین، از هر گروه، قوم و زبان و همچنین نگهبان و تداوم‌بخش هویت قومی و ملی در ایران بزرگ و سرزمین‌های حوزه فرهنگی ایران در جهان است. نوروز از جمله رخدادهایی است که هویت را از امر روزمره محلی به امر جهانی پیوند می‌زند و با حضور سالانه خود اجازه نمی‌دهد انسان در تاروپود خوددیگه‌گرایی روزهای یکنواخت نئولیبرالی و سیاست‌زده غیر انسانی، بیش از این پیچیده شود. نوروز تحسین گر حیات و زایش جهانی انسانی است.

ابوریحان بیرونی، اولین مردم‌شناس ایرانی در سال‌های دور، نوروز را آغاز سال را روز «توزلی، آفرینش» و روز «خلقت انسان» دانسته است. شروع فصل بهار، هنگامه برون رفت انسان از چرخه سرم‌زدگی و اوافسردگی طریقت زمستان و رسیدن به نور، باز آفرینی زندگی طبیعت در فصل گرما و سرزندگی و شکوفایی بهار است. نوروز عید زایش دوباره است که از هزاره سوم پ. م. در بین مردم آسیای غربی به رسم بوده است. بنابر سنت‌های دیرین، نوروز با رقم خوردن مقدرات انسان است.

نوروز و سایر آیین‌ها و جشن‌های فصلی که عمدتاً به سال جدید
 شستکاری مرتبط است، همگی بعدی جهانی دارند و مردم هر
 فرهنگی که با کشاورزی و شستکاری در ارتباطند، چرخش سال را در
 اولین روز از هر سال جدید کشاورزی با مناسک و کنش‌های آیینی
 ملین از پهنه خورهای فرهنگی استیوم خود جشن می‌گیرند. این
 نوروز در سال گشت کشاورزی در ایران زمین و سرزمین‌های
 دیگر جهان نوعی توزیع و تقسیم‌بندی زمانی را در فرهنگ‌های
 زمین محور نشان می‌داده است. این تقسیم‌بندی جهت حفظ و
 رایج منابع خوراک و تضمین کننده تلاوم زندگی مردم در جوامع
 کهن بوده است.

نوروز انعکاس دهنده ابعادی از کنش‌ها، تجربه‌ها و باورهای اصیل فرهنگی مردم در مناسکی پیوسته و کنش‌هایی آیینی است که هر سال در آغاز بهار و سال جدید تکرار می‌شود. این کنش‌های آیینی در نوروز آرام آرام در هزاره‌های تاریخی نظام و قوام یافته و نهادینه شده است.

هنگامه نوروز با ذات تاریخی- فرهنگی و مناسک نمادین چند هزار ساله‌ای که دارد، جلوه‌ای از ابعاد چندگانه تجربه‌ها و آیین‌های ایرانیانی را به نمایش می‌گذارد که در ساختار اساسی جامعه ایرانی، بخش از هویت فرهنگی، و مله ایرانیان را برجسته می‌سازد.

ویژگی‌های محلی نوزو، می‌تواند ابعادی جهانی به خود بگیرد. نوزور زایش دوباره زندگی است، زندگی که در طول یک سال با نوزورهای جدید و با فسردهای نامی که از آن‌ها نوزور، گویا و گویا می‌شود دوباره به زندگی بازمی‌گردد و همه چیز نو می‌شود. در عصری که فسرده‌گی‌ها و نامالیامات طبیعی و انسانی بیش از هر زمانی دیگر بشر را رنج می‌دهد، فرصت نوزور می‌تواند تصف و شادی را دوباره در زندگی انسان‌های جهان جاری سازد و آنها را آینده‌دار روشن بنویسد. همه ریزستن بدون این‌ها برای انسان فانی دردناک خواهد بود. و امروز بیش از هر روز دیگر انسان‌های جهان نیازمند رویش دوباره و امید روزافزون هستند. نوزور هویت‌های انسانی را می‌تواند به هم بگردد و انسان‌ها را نوزوری از جهانی و جهان‌های سازد تا یک بار دیگر تولد و زایش نوزور است انسان مدارانه تمام شود. نوزور از انسان خود بیگانه امروزی را با خویشستن و گذشته‌اش آشتی می‌دهد و نوید روزهای پست را برای او و هموعاش به همراه دارد. بهتر، نوزور نویی است که شاید همیشه منتظر آن بودیم تا جاهانی بهتر داشته باشیم.

امسال می‌تواند با نتایج درخشانی در دوسه ماه آینده همراه شود. یعنی شهروندان متوجه باشند که این مقاومت در برابر برخی خواسته‌های عیدانه مثل سفر رفتن و یا عید دیدنی حضوری می‌تواند در سال آینده با پاداش و اکسیناسیون پاسخ داده شود.

اما به هر صورت برای محقق شدن موضوعاتی مثل دید و بازدیدهای عیدانه به صورت مجازی، باید کارهایی انجام

داد که می‌توان آن را زیر مجموعه فرهنگ‌سازی دانست. در همین باره برخی‌ها این پیشنهاد را مطرح کرده‌اند که با وجود محدودیت‌های وقت‌کادر درمان، اینکه آنها خوششان در فضای مجازی را به استفاده از این فضا برای عیدیدینی‌ها دعوت کند می‌تواند امری افکارآکنده باشد. چرا که به هر صورت آن نگاه مردم آنها قشری اقل‌نوع بوده‌اند که در میان کارهای زیادی برای کشور و جامعه انجام داده‌اند و صحبت و کلامشان بر مردم نفوذ دارد. پس خوب است که دیدن‌هایی از خود در فضا مجازی منتشر کنند که مردم را به یک پوشش دیوبازیدار عیدانه مجازی دعوت کنند. این را در کاهش تمایل مردم به عیدیدینی‌ها ضروری قطعاً مؤثر است و می‌تواند یک امر قابل

سال ۱۴۰۰ این فنر را رها کند. برای همین به توصیه‌ها بی‌توجه است. به خودش این چنین می‌گوید که دیدو بازید مجازی برای من ارضا کننده نیست و از این دست صحبت‌ها...

این دست از روانشناس‌ها عنوان می‌کند که برای اینکه شهروندان خودشان را برای عید دینی نترسند و دیدوبازدید عیدانه مجازی اقناع کنند باید از خودشان سوالات جدی بپرسند. آن هم این است: آیا ساعت دیدوبازدید به صورت حضوری ارزش امن‌آینا و مرگ‌وهمان عزیزی که برای دیدارشان مشتاق بوده دارد؟ آیا این حق کادر درمان نیست که پس از ایام نوروز و در ایام نوروز کمی آرامش داشته باشد و دوباره با یک موج کشنده و سهمگین روبه‌رو نشود؟ آیا باید به حفظ آرامش کشور برای انجام واکسیناسیون تنها با یک عید دینی نترسند و با مسافرت نترسند کمک برای واکسیناسیون تأکید می‌کند که پاسخ به این سوالات قطعاً می‌تواند در تصمیم‌گیری درست شهروندان نقش بسزایی داشته باشد و حتی آنها را به عید دینی‌های مجازی سوق دهد و کشور را آماده واکسیناسیون پس از ایام نوروز کند. از سوی دیگر به باور همین کارشناسان حوزه روانشناسی اجتماعی دولت هم باید به شهروندان وعده بدهد که این جشن‌پوشی‌ها از عید

شده از سوی دولت و نهادهای مربوطه در صورت ادامه یافتن مهمانی‌های حضوری مردم در ایام نوروز و دیودوب‌زیدهای عیدانه قطعاً بخش زیادی از شهروندان دوباره در معرض ابتلا به به‌ویروس پس از عید قرار خواهند گرفت. این مسأله منجر می‌شود که کادر درمان به جای پرداختن به مسأله واکسیناسیون و تمرکز روی این موضوع، بیشتر به دنبال درمان بیماران کرونایی و بستری کردن آنها باشند. در واقع به‌طور کاشفانان حوزه سلامت می‌توان موضوع اولاً دوباره آمار مرگ و میر کادر درمان را افزایش می‌دهد و ثانیاً اثری کشور را برای امر واکسیناسیون خواهد گرفت به شکلی که روند توزیع و تزریق واکسن می‌تواند تحت تأثیر این

■ مردم این سؤال‌ها را از خود می‌پرسند و به آن پاسخ دهند

در این بین برخی صاحبانظران در حوزه روانشناسی درباره دید و بازدیدهای عید در شرایط کرونایی و انجام ندادن آن به صورت حضوری و بی‌توجهی به عید دینی مجازی این مسأله را نوعی شتابزدگی رفتاری توصیف می‌کنند. این دست صاحبانظران بر این باورند که فن روانی جامعه و اشتیاقش برای دیدارها چندین برابر شده و جامعه علاقه دارد که در یک بزمگاه مثل عید نوروز

حضورى اصرار ورزیدند تنها یک هفته بعد از سپرى شدن تعطیلات نوروزى طعم تلخ ابتلا به کرونا و حتى مرگ عزیزان را چشیدند. به شکلى که بخش زیادى از مبتلایان به کرونا در ایام نوروز ناشى از دید و باز دیدهای مجازى بود. چرا که سفرها به شکل از طریق دولت با ایجاد قرنطینه و محدودیت در سفرها بسیار کم شد و این دید و باز دیدهای درون شهرى بود که موج کرونا را در نوروز ۱۳۹۹ تداوم بخشید. آنچنان که وزیر کشور، رئیس جمهور و وزیر بهداشت به شکلى یکصد اعلام کردند که بیش از ۶۰ درصد موارد ابتلا در روزهای ابتدای سال ۱۳۹۹ ناشى از همین دیدوباز دیدهای غدا نه بود.

■ **تبعات ناگوار سفر و عید دیدنی‌های حضوری برای مردم**

اما شاید این سؤال هم مطرح شود که امسال در صورت عدم رعایت نکات پیرامون دیدوبازدید مجازی و عید دیدنی حضوری چه در انتظار کشور و جامعه ایرانی خواهد بود؟

درباره تبعات این مسأله برخی به خیزش دوباره کرونا اشاره می‌کنند. اما بعضی کارشناسان به موضوعی فرای این مسأله هم تأکید می‌کنند و کاهش اثر بخشی واکسیناسیون و کند شدن سریع آن در سال آینده است. چرا که با توجه به مسائل مطرح

طرح : اردشیر رستمی

ن مسأله خواهد بود. این در حالی است که در همه راه گامی از طرف قشری از شهروندان موضوع صاحب حق خواهند در فضای مجازی راه مناسبی داده و توانسته جامعه را به سمت هدایت کند. از طرف دیگر شاید قشر نهمندان بتواند در این زمینه بازهم نقش یک ایجاد کننده فکر کند و با انتشار ویدئوهایی از خودشان مردم دههای عیدانه مجازی فراخوانند. موضوعی که نتیجه به اسفند انجام شود تا نتیجه لازم از آن

۵. جامعه ایرانی در شرایطی قرار گرفته که باید انتخاباتی میان سپری شدن مسیر جامعه از و تا رسیدن به واکسن و یا خیزش دوباره کرونا پدید آید و ویروس که ۶۰ درصد کشنده‌تر است! نشان داده که جامعه ایرانی در بزرگراه‌ها درست مسیر درست را انتخاب خواهد کرد. اتفاقی که همه رهم درباره عیدیدینی‌ها به صورت مجازی و رخ دهد.